

Invazinių rūšių reikšmė, žala ir valdymas,

Laura Janulaitienė

Lietuvos Respublikos aplinkos ministerija

2023

Kas yra invazinė rūšis?

- 1** augalų, gyvūnų ar grybų svetimžemė rūšis, porūšis arba žemesnio taksono egzemplioriai
- 2** introdukuoti už jų natūralaus paplitimo arealo ribų
- 3** kurių įsikūrimas arba plitimas kelia grėsmę arba daro neigiamą poveikį biologinei įvairovei, ekosistemoms, ekonomikai ar kenkia žmonių sveikatai

! Ne visos svetimžemės rūšys tampa invazinėmis

Invazinių rūšių žala

~12 mlrd. eur.

Invazinių rūšių kasmet padaroma žala ES

~13,6 mlrd. \$

ekonominiai nuostoliai Australijoje 2011–2012 m.
(įskaitant kontrolei panaudotas lėšas)

~40 mlrd. \$

2008 m. JAV invazinių rūšių padaryti ekonominiai
nuostoliai dėl javų ir miškų produkcijos praradimų

~138 mlrd. \$

JAV kasmet invazinių rūšių padaroma žala

per 200 m.į JAV teritoriją pateko apie 50 tūkst. svetimžemių augalų,
gyvūnų ir mikroorganizmų rūšių

Invazinių rūšių teisinis reglamentavimas (1)

- ✓ 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo
- ✓ Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymas ir Lietuvos Respublikos laukinių augalų ir grybų įstatymas
- ✓ Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašas
- ✓ Sudaryta Invazinių rūšių kontrolės taryba

Invazinių rūšių teisinis reglamentavimas (2)

Nacionalinis

Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašas patvirtintas LR aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433 „Dėl Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašo patvirtinimo“

Europos sąjungos

Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas tvirtinamas pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo ir prevencijos nuostatas

Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašas – 35 rūšys

AUGALAI

1. Sosnovskio barštis
2. Kanadinė elodėja
3. Raukšlėtalapio erškėtis
4. Šluotinis sausakrūmis
5. Tankiažiedė rūgštytė
6. Kanadinė rykštenė
7. Gausialapis lubinas
8. Varpinė medlieva
9. Baltažiedė robinija
10. Didžioji rykštenė
11. Ilgakotis lakišius
12. Vėlyvoji ieva
13. Bitinė sprigė
14. Muilinė gubojė
15. Uosialapis klevas
16. Smulkiažiedė sprigė
17. Vienametė šiušėlė
18. Dygliavaisis virkštenis

GYVŪNAI

1. Luzitaninis arionas
2. Pietinė vijasraigė
3. Ežerinė mizidė
4. Gauruotoji šoniplauka
5. Kietašarvė šoniplauka
6. Rainuotasis vėžys
7. Žymėtasis vėžys
8. Juodažiotis grundalas
9. Nuodėgulinis grundalas
10. Puošnysis vėžlys
11. Raštuotasis vėžlys
12. Kanadinė berniklė
13. Kanadinė audinė
14. Mangutas
15. Paprastasis meškėnas
16. Ondatra
17. Pilkoji žiurkė

Europos Sąjungos invazinės rūšys (1)

2014 m. spalio 22 d. patvirtintas **Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo**

2015 m. sausio 1 d. įsigaliojo ir visoms ES valstybėms narėms taikomas tiesiogiai

Tikslas – užkirsti kelią neigiamam tyčinės ir netyčinės invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo Sąjungoje poveikiui biologinei įvairovei, jį kuo labiau sumažinti ir sušvelninti

Reglamentas netaikomas:

- ! 1) rūšims, be žmogaus įsikišimo keičiančioms savo natūralaus paplitimo arealą dėl kintančių ekologinių sąlygų ir klimato kaitos,
- 2) genetiškai modifikuotiems organizmams ir kt.

Europos Sąjungos invazinės rūšys (2)

2016 m. liepos 13 dieną patvirtintas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2016/1141, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatytas Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas (toliau – ES invazinių rūšių sąrašas).

Šias invazines rūšis laikyti, veisti, auginti, dauginti, naudoti arba mainyti, vežti ar paleisti į aplinką be leidimo griežtai draudžiama.

Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas ir į jį įrašytų rūšių naudojimo reglamentavimas (Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas)

Titulinis ▶ Veiklos sritys ▶ Gamtos apsauga ▶ Invazinės rūšys ▶

Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas ir į jį įrašytų rūšių naudojimo reglamentavimas (Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas)

Spausdinti

SAJUNGAI SUSIRŪPINIMĄ KELIANČIŲ INVAZINIŲ SVETIMŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS IR Į JĮ ĮRAŠYTŲ RŪŠIŲ NAUDOJIMO REGLAMENTAVIMAS LIETUVOJE

(Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas)

Vadovaujantis 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo (*OJ L 317, 4.11.2014, p. 35–55*) (toliau - Reglamentas (ES) Nr. 1143/2014) 4 straipsnio nuostatomis, Europos Komisija įgyvendinimo aktais nustato Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą (toliau – Sąjungos sąrašas arba Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas).

2016 m. liepos 13 dieną patvirtintas Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) Nr. 2016/1141 , kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatomas Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas (OL 2016 L 189/4). Šis Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas yra pirmasis ir į jį įrašytos 37 invazinės gyvūnų ir augalų rūšys.

2017 m. liepos 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2017/1263 , kuriuo atnaujinamas Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2016/1141 pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatytas Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas (*OJ L 182, 13.7.2017, p. 37–39*) Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas papildytas 12 rūšių.

2019 m. liepos 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1262 , kuriuo dėl Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašo atnaujinimo iš dalies keičiamas įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1141 (*OJ L 199, 26.7.2019, p. 1–4*) Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas papildytas 17 rūšių.

2022 m. liepos 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2022/1203 , kuriuo dėl Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašo atnaujinimo iš dalies keičiamas įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1141 Europos Sąjungos invazinių rūšių sąrašas papildytas 22 rūšimis.

Europos Sąjungos invazinių rūšių bendras sąrašas (2016, 2017 ir 2019) su nuotraukomis (lietuvių kalba).

Europos Sąjungos invazinių rūšių bendras sąrašas (2016, 2017 ir 2019) iš Europos Komisijos svetainės (anglų kalba).

Europos Sąjungos invazinių rūšių konsoliduotą (bendrą) sąrašą su konkrečios invazinės rūšies įrašymo į Sąrašą data , galima rasti Europos Komisijos svetainėje

SAJUNGAI SUSIRŪPINIMĄ KELIANČIŲ INVAZINIŲ SVETIMŲ RŪŠIŲ, LIETUVOS INVAZINIŲ RŪŠIŲ SĄRAŠAS

Eilės Nr.	Lietuviškas rūšies pavadinimas	Lotyniškas rūšies pavadinimas	Angliškas rūšies pavadinimas	Anglišku, lietuvišku ir lotynišku pavadinimų sinonimai	Įtraukimo į Sąjungos ir Lietuvos sąrašą data ^{1, 2, 3, 4, 5}	Rūšies nuotrauka ⁶	Komentarai
1	Azijinis juodnugaris širšuolas	<i>Vespa velutina nigrithorax</i> de Buysson, 1905	Asian hornet, Asian predatory wasp	angl. Yellow-legged hornet	2016-08-03 ¹		Nėra duomenų.
2	Kampuotagalvė ugninė skruzdėlė	<i>Solenopsis geminata</i> Fabricius, 1804	Imported fire ant		2022-08-02 ⁴		Rūšies individų Lietuvoje nėra, vargu ar gali įsitvirtinti Lietuvoje. nuotrauka iš: https://www.formiculture.com/topic/13850-aaron-native-solenopsis-geminata-journal-updated-11821/ (usgs.gov)/Species Profile (usgs.gov)
3	Savaninė ugninė skruzdėlė	<i>Solenopsis invicta</i> Buren, 1972	Red imported fire ant	angl. Fire ant, RIFA	2022-08-02 ⁴		Rūšies individų Lietuvoje nėra, vargu ar gali įsitvirtinti Lietuvoje. nuotrauka iš: https://www.formiculture.com/topic/13850-aaron-native-solenopsis-geminata-journal-updated-11821/ (usgs.gov)/Species Profile (usgs.gov)

¹ 2016 m. liepos 13 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1141, kuriuo pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatomas Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas.

² 2017 m. liepos 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2017/1263, kuriuo atnaujinamas Komisijos įgyvendinimo reglamentu ES 2016/1142 pagal Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1143/2014 nustatytas Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašas.

³ 2019 m. liepos 25 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) 2019/1262, kuriuo dėl Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašo atnaujinimo iš dalies keičiamas įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1141.

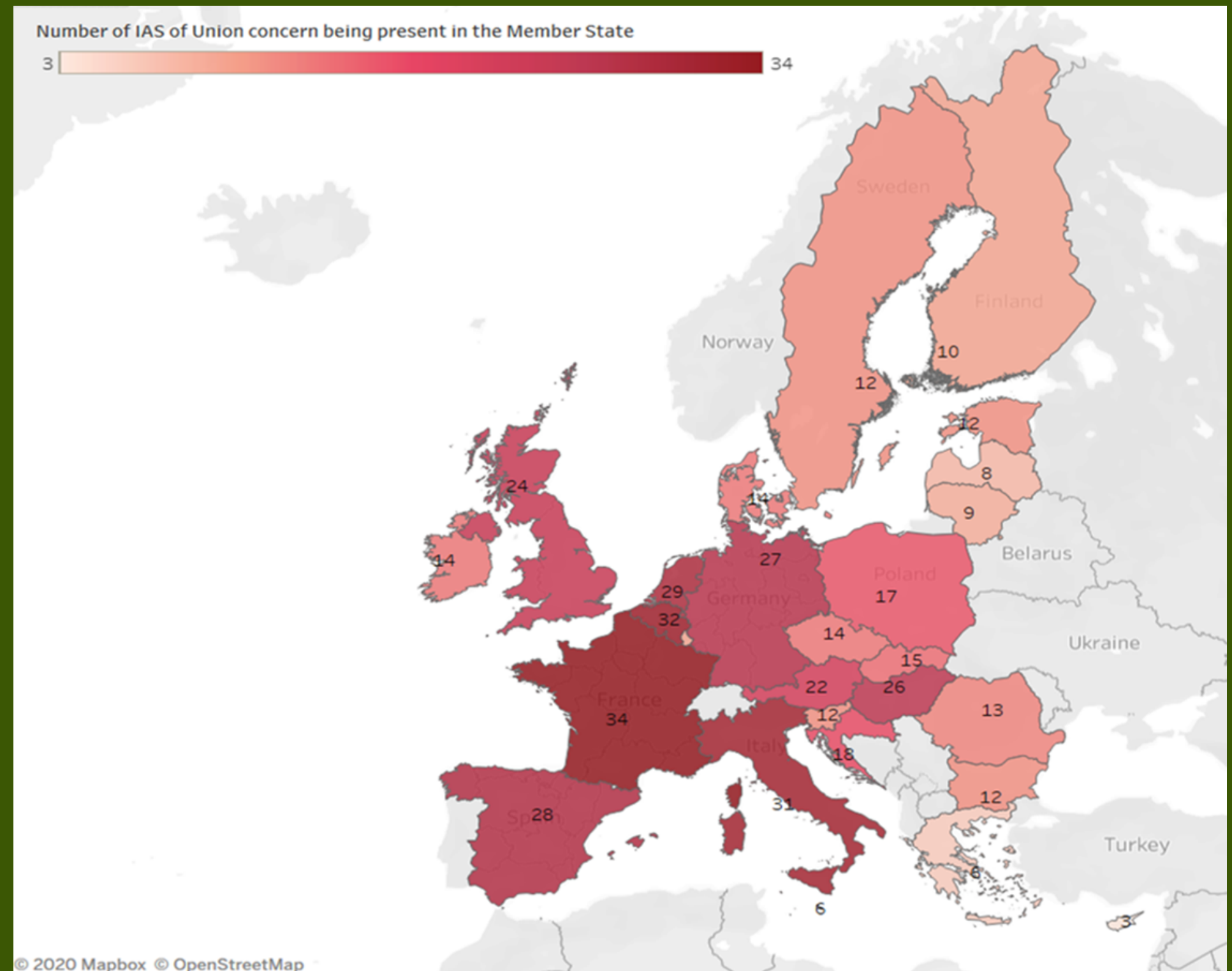
⁴ 2022 liepos 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2022/1203 kuriuo dėl sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašo atnaujinimo iš dalies keičiamas įgyvendinimo reglamentas (ES) 2016/1141.

⁵ Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. rugpjūčio 16 d. įsakymu Nr. D1-433 „Dėl Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašo patvirtinimo“, patvirtintas Invazinių Lietuvoje rūšių sąrašas.

⁶ nuotraukos iš <https://www.wikipedia.org> svetainės (jei nenurodyta kitaip).

Rūšių įtraukimo į sąrašą kriterijai griežti – prioritetas dar ES teritorijoje neaptiktoms rūšims

- ✓ 12 iš 66 invazinių rūšių dar nerandama ES teritorijoje, bet daugelis kitų jau yra plačiai paplitusios ir mažai tikėtina, kad bus likviduotos.
- ✓ 2023 m. Europos Komisija planuoja pristatyti siūlymą dėmėtąjį elnią įtraukti į ES invazinių rūšių sąrašą.

Leidimai naudoti invazines rūšis

Naudoti invazinius gyvus gyvūnus, gyvybingus augalus, grybus ir mikroorganizmus bei gyvybingas jų dalis leidžiama tik gavus leidimą iš Aplinkos apsaugos agentūros:

- moksliniams tyrimams,
- ex-situ išsaugojimui,
- naudoti invazines rūšis medicinos tikslais, kai to reikia siekiant daryti pažangą žmonių sveikatos srityje,
- tikslais, susijusiais su įtikinamais visuomenės interesais, įskaitant socialinio ar ekonominio pobūdžio interesus (iš pradžių gavus leidimą iš Europos Komisijos).

(išskyrus atvejus, nurodytus Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkoje)

Invazinei žinduolių rūšiai, kuri įrašyta į medžiojamųjų gyvūnų sąrašą, kontroliuoti, naikinti būtina turėti medžiotojo bilietą ir vadovautis Medžioklės Lietuvos Respublikos teritorijoje taisyklėmis.

Invazinėms žuvų rūšims – privaloma turėti žvejo mėgėjo bilietą arba žvejybos leidimą, pagal Mėgėjų žvejybos vidaus vandenyse taisykles ir Mėgėjų ir limituotos žvejybos jūrų vandenyse taisykles invazines žuvų rūšis leidžiama mėgėjų žvejybos įrankiais žvejoti visus metus neribojant jų kiekio ir dydžio.

Invazines rūšis draudžiama naudoti gyvam masalui žvejojant.

Be leidimų, invazines rūšis naudoti, įtrauktas į ES invazinių rūšių sąrašą, leidžiama:

asmenims, kurie nekomerciniais tikslais laiko gyvūnus augintinius ir jie yra įtraukti į ES invazinių rūšių sąrašą, tuos gyvūnus leidžiama laikyti iki natūralios jų mirties ir vežti į Sąjungą, iš Sąjungos arba per Sąjungos teritoriją, jei:

- gyvūnus turėjo dar prieš įtraukiant juos į ES invazinių rūšių sąrašą;
- gyvūnai yra laikomi uždaroje valdoje ir imtasi visų priemonių, kad jie nesidaugintų ir neištrūktų į laisvę.

Sibirinis burundukas

Asmenims, kurie laiko invazines rūšis komerciniais tikslais, ir jas įsigijo prieš tas rūšis įtraukiant į Sąjungos sąrašą:

- leidžiama ne ilgiau kaip 2 metus nuo konkrečios rūšies įtraukimo į ES sąrašą laikyti ar vežti tos rūšies gyvus egzempliorius arba galinčias daugintis jų dalis, siekiant juos (jas):

- ✓ parduoti arba perduoti asmenims, kuriems yra išduotas leidimas naudoti invazines rūšis, jei egzemplioriai laikomi uždaroje valdoje ir vežami uždaramame konteineryje, ir jei sudarytos visos sąlygos, kad tie egzemplioriai negalėtų daugintis ar ištrūkti į laisvę,
- ✓ arba tuos egzempliorius sunaikinti nesukeliant kančios siekiant išsekvoti jų išteklius vadovaujantis teisės aktų nustatyta tvarka;

- gyvus egzempliorius parduoti arba perduoti asmenims nekomerciniais tikslais leidžiama 1 metus po jų įtraukimo į ES invazinių rūšių sąrašą, jei egzemplioriai laikomi uždaroje valdoje ir vežami uždaramame konteineryje ir sudarytos visos sąlygos, kad tie egzemplioriai negalėtų daugintis ar ištrūkti į laisvę.

Egiptinė žąsis

Lietuvoje:

✓ išduoda leidimus – Aplinkos apsaugos agentūra

✓ šalies vidaus kontrolę atlieka Aplinkos apsaugos departamentas

✓ išorinės sienos kontrolę – Muitinės departamentas, Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba, Augalininkystės tarnyba

Taikomas ANK 304² straipsnis.

304² straipsnis. Invazinių rūšių neteisėtas naudojimas ir valdymo priemonių nevykdymas

1. Invazinių rūšių naikinimo, izoliavimo ar gausos reguliavimo priemonių nevykdymas užtraukia baudą asmenims nuo trisdešimt iki vieno šimto eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo šešiasdešimt iki dviejų šimtų eurų.

2. Invazinių rūšių laikymas, auginimas, veisimas, dauginimas, mainymas, įvežimas į Lietuvos Respubliką, išvežimas iš Lietuvos Respublikos, vežimas per Lietuvos Respublikos teritoriją ar kitoks naudojimas pažeidžiant nustatytą tvarką

užtraukia baudą asmenims nuo dviejų šimtų iki keturių šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo trijų šimtų iki šešių šimtų eurų.

3. Invazinių rūšių patiekimas rinkai, tyčinis paleidimas į aplinką ar tyčinė introdukcija pažeidžiant nustatytą tvarką užtraukia baudą asmenims nuo trijų šimtų iki penkių šimtų eurų ir juridinių asmenų vadovams ar kitiems atsakingiems asmenims – nuo aštuonių šimtų iki vieno tūkstančio penkių šimtų eurų.

4. Už šio straipsnio 2 dalyje numatytus administracinius nusižengimus gali būti skiriamas invazinių rūšių konfiskavimas. Už šio straipsnio 3 dalyje numatytus administracinius nusižengimus privaloma skirti invazinių rūšių konfiskavimą.

5. Invazinėmis rūšimis laikomi Invazinių Lietuvoje rūšių sąraše ir Reglamente (ES) Nr. 1143/2014 nurodytame Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąraše nurodytų rūšių gyvūnai, augalai, grybai ar mikroorganizmai. Šio straipsnio nuostatos taikomos tik gyviems invazinių rūšių egzemplioriams ir galinčioms daugintis jų dalims, gametoms, sėkloms, kiaušiniams ar auginiams, taip pat visiems šių rūšių hibridams, kurių atstovai gali išgyventi ir toliau daugintis.

Vykdomi ES lėšomis finansuojami projektai

„Invazinių ir svetimžemių rūšių būklės tyrimai Lietuvoje“
(Gamtos tyrimų centras su Aplinkos ministerija, 2019–2023)

ištirtas 100 invazinių ir svetimžemių rūšių paplitimas gamtoje, parengti ES invazinių rūšių veiksmų planai ir kt.

„Biologinės įvairovės informacinės platformos sukūrimas“
(Aplinkos ministerija, 2020–2023)

sukurtas ir Invazinių rūšių modulis

Atvira informacinė sistema apie invazinių rūšių paplitimą Lietuvos teritorijoje.

- Paskirtis
- Duomenų rinkimas apie invazines rūšis;
- Invazinių rūšių paplitimo vertinimas;
- Taikomų invazinių rūšių valdymo priemonių efektyvumo vertinimas;
- Supažindinti visuomenę su invazinėmis rūšimis;
- Šviesti visuomenę apie pavojus kylančius, dėl invazinių rūšių plitimo.

Nauda

- Ankstyvas invazinių rūšių aptikimas;
- Nuoseklus duomenų rinkimas apie invazinių rūšių paplitimą Lietuvos teritorijoje;
- Galimybė analizuoti invazinių rūšių plitimo tendencijas;
- Galimybė pranešti apie pažeidimus, susijusius su tyčiniu invazinių rūšių laikymu, platinimu.

INVA
Invazinių rūšių informacinė sistema

Pradžia Naujienos Teisinis reguliavimas ▾ Invazinės rūšys Žemėlapis Paslaugos Informacija D.U.K.

Invazinių rūšių informacinė sistema

Tikslas surinkti, tvarkyti ir dalintis informacija apie invazines rūšis, kurios gali būti žalingos vietinei biologinei įvairovei, žmonių sveikatai ar ekonomikai. Šioje sistemoje galima rasti informaciją apie invazinių rūšių pavojus, jų paplitimą ir kontrolės priemones. Ši sistema skirta ne tik mokslininkams ir specialistams, bet ir visuomenei, kad kiekvienas galėtų prisidėti prie invazinių rūšių kontrolės ir prevencijos.

Kas yra invazinė rūšis? Plačiau →

Invazinių rūšių sąrašas Plačiau →

Ar galiu naudoti invazinę rūšį? Plačiau →

Pranešti apie
Pastebėtą invazinę rūšį →
Pažeidimą →

Naujienos

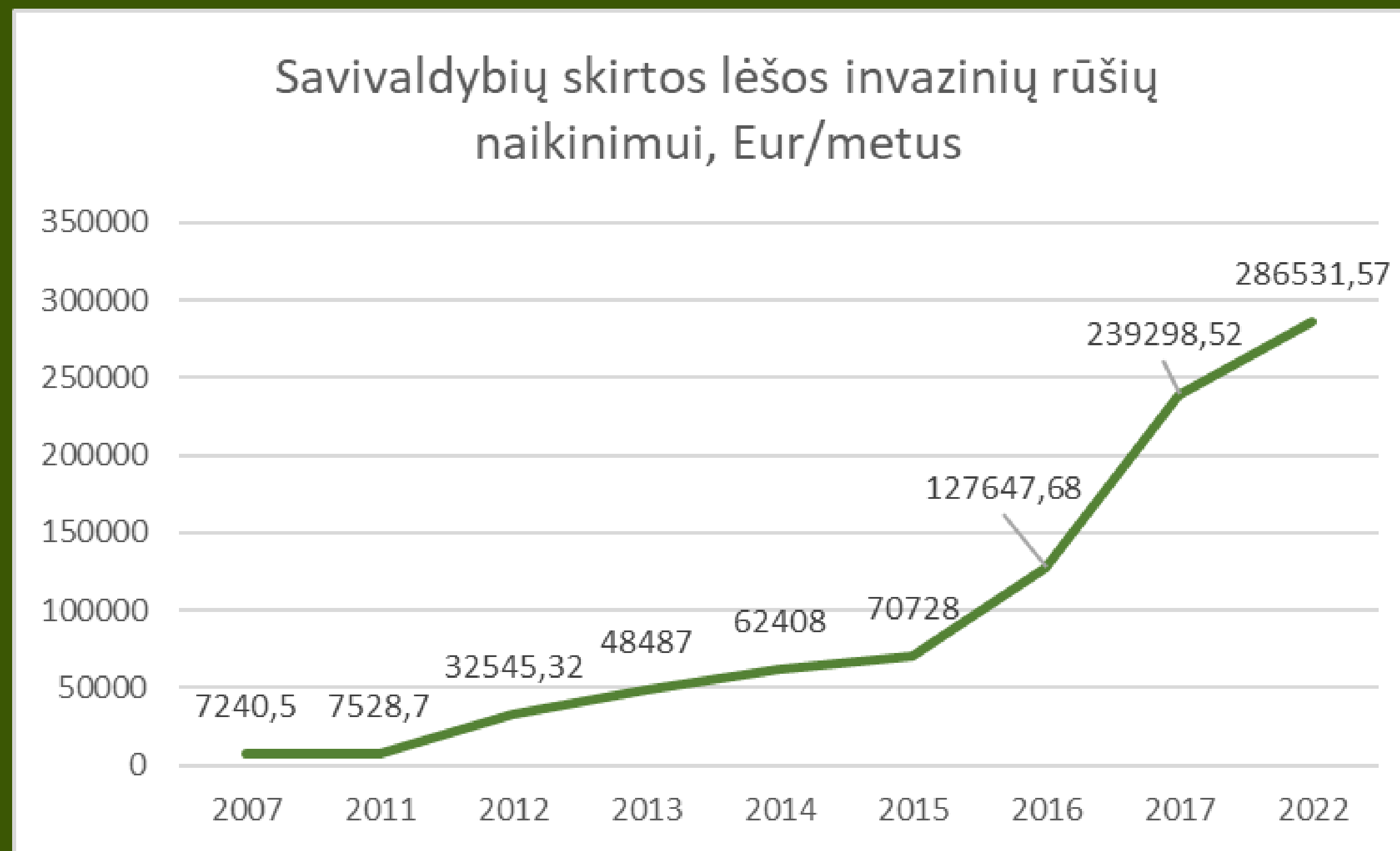

Pagal Laukinės gyvūnijos ir Laukinių augalų ir grybų įstatymų nuostatas

„savivaldybių vykdomosios institucijos Lietuvos Respublikos savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos įstatymo nustatytais atvejais ir tvarka pagal nusistatytus prioritetus dėl pasirinktų invazinių rūšių ir jų paplitimo teritorijų, atsižvelgdamos į sukauptas Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo specialiosios programos lėšas ir į galimybę jas skirti invazinių rūšių valdymo, gausos reguliavimo ir naikinimo priemonėms įgyvendinti, finansuoja šių priemonių įgyvendinimą“

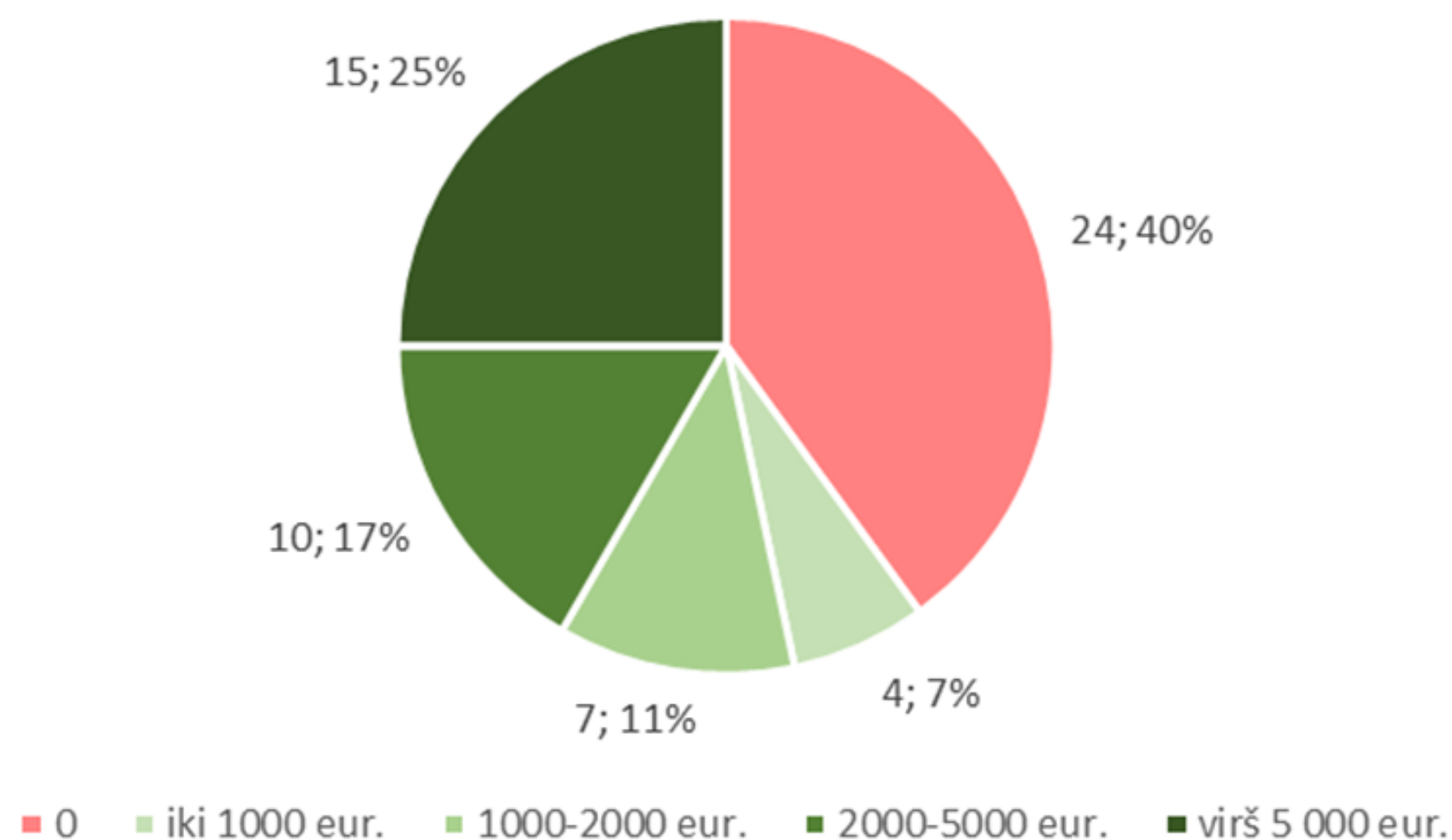
Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programos (SAARP) lėšos invazinėms rūšims naikinti.

Savivaldybės kasmet gali naudoti iš biudžeto skirtas AARP lėšas invazinėms rūšims naikinti

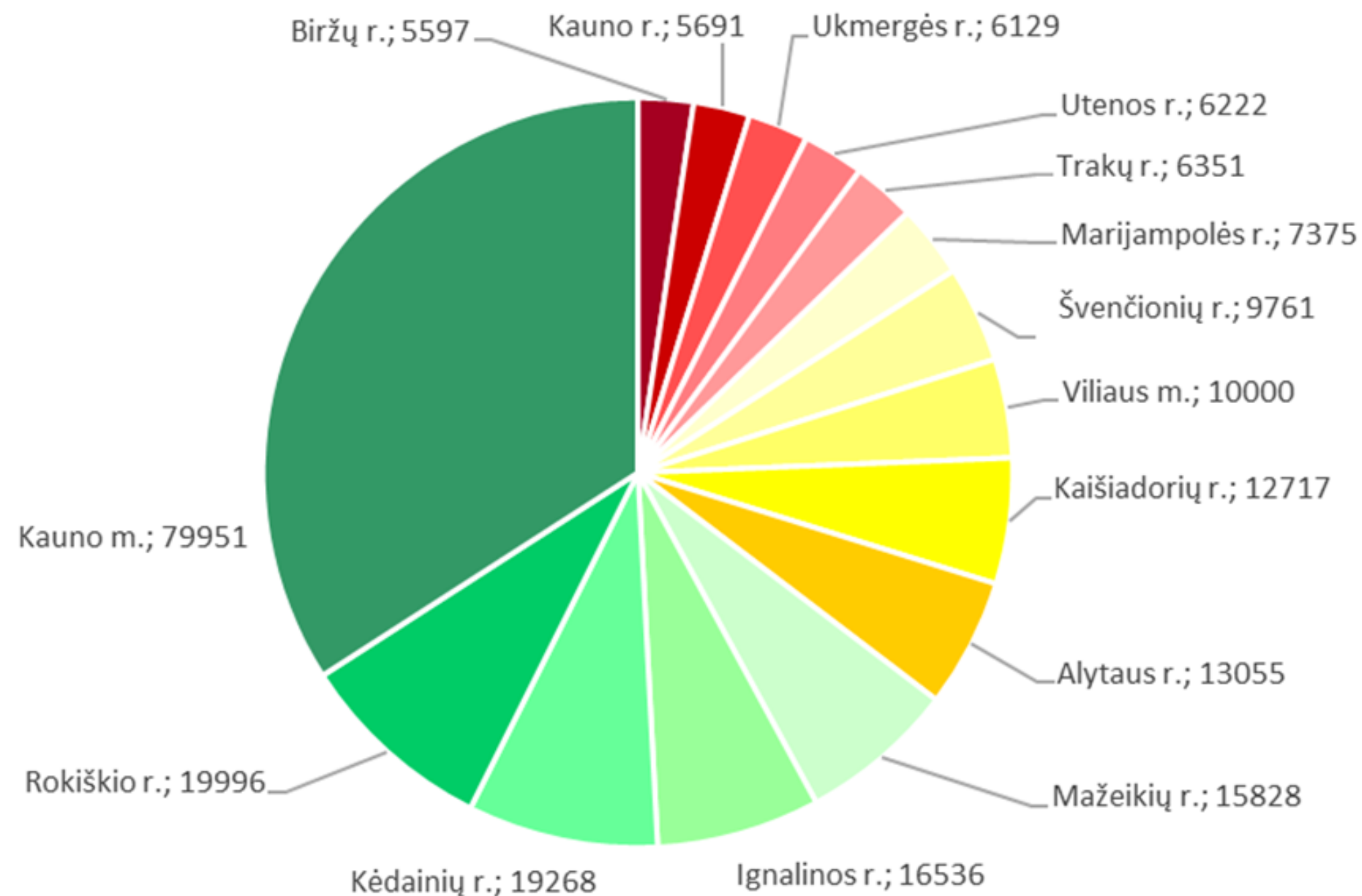
Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programos (SAARP) panaudotos lėšos invazinėms rūšims naikinti

Savivaldybių lėšų panaudojimas 2022 m. Invazinėms rūšims naikinti

Savivaldybių aplinkos apsaugos rėmimo programos (SAARP) panaudotos lėšos invazinėms rūšims naikinti

Daugiausiai lėšų 2022 m. panaudojusios savivaldybės, Eur

2021–2023 m. Aplinkos ministerija papildomai skyrė apie 0,5 mln. eurų Sosnovskio barščiui naikinti

Kaišiadorių r. savivaldybė
Mažeikių r. savivaldybė
Vilniaus m. savivaldybė
Alytaus m. savivaldybė
Anykščių r. savivaldybė
Kėdainių r. savivaldybė
Šiaulių r. savivaldybė
Švenčionių r. savivaldybė
Telšių r. savivaldybė
Klaipėdos r. savivaldybė
Trakų r. savivaldybė
Ignalinos r. savivaldybė
Marijampolės savivaldybė
Šiaulių m. savivaldybė
Vilniaus r. savivaldybė
Zarasų r. savivaldybė

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTRAS

ĮSAKYMAS

DĖL Į SAJUNGAI SUSIRŪPINIMĄ KELIANČIŲ INVAZINIŲ SVETIMŲ RŪŠIŲ SĄRAŠĄ
ĮRAŠYTŲ AUGALŲ RŪŠIŲ PATEKIMO KELIŲ IR PLITIMO VALDYMO VEIKSMŲ
PLANO PATVIRTINIMO

2022 m. birželio 7 d. Nr. D1-171

Vilnius

Įgyvendindamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2016 m. gegužės 11 d. nutarimo Nr. 475 „Dėl kompetentingų institucijų, atsakingų už Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1143/2014 taikymą, paskyrimo“ 1 punktą ir 2014 m. spalio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1143/2014 dėl invazinių svetimų rūšių introdukcijos ir plitimo prevencijos ir valdymo 13 straipsnio 2 dalį:

1. Tvirtinu Į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą įrašytų augalų rūšių patekimo kelių ir plitimo valdymo veiksmų planą (pridedama).

2. Pavėdu Valstybinei saugomų teritorijų tarnybai prie Aplinkos ministerijos ir saugomų teritorijų direktijoms nuo 2023 m. sausio 1 d. įgyvendinti šiuo įsakymu patvirtintame Į Sąjungai susirūpinimą keliančių invazinių svetimų rūšių sąrašą įrašytų augalų rūšių patekimo kelių ir plitimo valdymo veiksmų plane nurodytas priemones.

¶

II·SKYRIUS¶

Į·SĄJUNGAI·SUSIRŪPINIMĄ·KELIANČIŲ·INVAZINIŲ·SVETIMŲ·RŪŠIŲ·SĄRAŠĄ· ĮRAŠYTŲ·AUGALŲ·RŪŠIŲ·PATEKIMO·KELIŲ·IR·PLITIMO·VALDYMO·VEIKSMŲ· PLANO·PRIORITETAİ·IR·PRIEMONĖS¶

¶

19. Lietuvoje natūralizavusių į Sąjungos sąrašą įrašytų augalų rūšių naikinimo prioritetai:¶

19.1. Lietuvoje natūralizavusių į Sąjungos sąrašą įrašytų augalų rūšių populiacijų kontrolės ir naikinimo prioritetai nustatyti atsižvelgus jų keliamą pavojų biologinei įvairovei, bendrijoms ir ekosistemoms, daromą žalą ekonomikai ir žmonių sveikatai, natūralius ir antropogeninius šių rūšių plitimo kelius ir būdus. Naikinimo ir kontrolės priemonės savivaldybių lygmeniu pirmiausia turi būti įgyvendinamos aukštesnio prioriteto teritorijose, bet, esant galimybei, tuo pačiu metu priemonės galima įgyvendinti ir žemesnio prioriteto teritorijose. ¶

19.2. Į Sąjungos sąrašą įrašytų augalų rūšių populiacijų naikinimo eiliškumas pagal prioritetus:¶

19.2.1. populiacijos žmonių gyvenamosiose ir poilsio vietose;¶

19.2.2. populiacijos saugomose gamtinėse teritorijose;¶

19.2.3. naujos nedidelius plotus užimančios populiacijos;¶

19.2.4. populiacijos, iš kurių augalas gali lengvai plisti į kitas teritorijas;¶

19.2.5. populiacijos saugomose buveinėse ir jų aplinkoje;¶

19.2.6. populiacijos greta kultūros paveldo objektų;¶

19.2.7. populiacijos šalia transporto infrastruktūros objektų;¶

19.2.8. nuo gyvenamųjų vietovių nutolusios populiacijos;¶

19.2.9. populiacijos, iš kurių plitimas mažai tikėtinas dėl plitimą stabdančių gamtinių kliūčių.¶

20. Lietuvoje natūralizavusių į Sąjungos sąrašą įrašytų augalų rūšių prevencinės, kontrolės ir naikinimo priemonės, kurių bendrieji aprašai pateikti veiksmų plano 1 priede:¶

20.3. **sirinis klemalis** (*Asclepias syriaca*):¶

20.3.1. priemonė Nr. 1. Sirinių klemalių naikinimas mechaninėmis ir cheminėmis priemonėmis:¶

20.3.1.1. atsakingos institucijos ir partneriai: Aplinkos ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba ir saugomų teritorijų direkcijos, Valstybinių miškų urėdija, savivaldybės, žemės savininkai, nuomotojai ir naudotojai;¶

20.3.1.2. įgyvendinimo laikotarpis: nuolat iki 2037 m.¶

20.3.2. priemonė Nr. 2. Sirinių klemalių plitimo monitoringas:¶

20.3.2.1. atsakingos institucijos ir partneriai: Aplinkos ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba ir saugomų teritorijų direkcijos, mokslo institucijos;¶

20.3.2.2. įgyvendinimo laikotarpis: iki 2037 m. (iki 2023 m. vykdyti pagal Valstybinę aplinkos monitoringo 2018–2023 metų programą).¶

20.3.3. priemonė Nr. 3. Atlikti sirinių klemalių naikinimo būdų ir metodų tyrimus ir parengti rekomendacijas apie aplinkai mažiausiai kenkiančių kontrolės ir naikinimo priemonių taikymą:¶

20.3.3.1. atsakingos institucijos ir partneriai: Aplinkos ministerija, mokslo ir mokymo institucijos;¶

20.3.3.2. įgyvendinimo laikotarpis: iki 2027 m.¶

20.3.4. priemonė. Informacijos apie sirinių klemalių poveikį aplinkai, ekonomikai, plitimo prevencijos priemonės ir naikinimo metodus sklaida:¶

20.3.4.1. atsakingos institucijos ir partneriai: Aplinkos ministerija, Valstybinė saugomų teritorijų tarnyba ir saugomų teritorijų direkcijos, mokslo ir mokymo institucijos, savivaldybės;¶

20.3.4.2. įgyvendinimo laikotarpis: nuolat iki 2037 m.¶

Planai

- Administracinių nusižengimų kodekso (ANK) ir Aplinkos apsaugos įstatymo keitimas
- 2021–2027 m. ES finansinio periodo planavimas
- ES invazinių rūšių veiksmų planų keitimas, derinimas su institucijomis ir pateikimas Europos Komisijai
- Invazinių rūšių kontrolės ir naikinimo tvarkos aprašo keitimas
- Invazinių rūšių modulio sukūrimas (BĮIP)
- Invazinių rūšių valdymo priemonių įgyvendinimo administraciniai pokyčiai (dalies funkcijų perdavimas VSTT)
- Kontrolės stiprinimas
- LT invazinių rūšių sąrašo peržiūra
- Prevencinės priemonės, seminarai, leidiniai ir kt.

Su kiekviena invazine rūšimi kova yra sudėtinga, todėl geriausias būdas yra prevencija

DĖKOJAME UŽ DĖMESĮ

